

Nr 25.

Ankom till riksdagens kansli den 9 mars 1933 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion angående upphävande av påföljd jämlikt 2 kap. 19 § strafflagen.

I en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 356, vilken behandlats av första lagutskottet, har herr *Flyg* m. fl. med hänvisning till 2 kap. 19 § strafflagen yrkat, »att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till regeringen hemställa om sådana åtgärders vidtagande, att bestämmelserna om påföljdsstraff måtte utgå ur strafflagen».

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sin hemställan, får utskottet hänvisa till motionen.

2 kap. 19 § strafflagen lyder:

Vissa i lagen bestämda brott kunna medföra, att den brottslige för tid, som nedan sägs, ådömes den påföljd, att han ej må utöva ämbete, tjänst eller annan allmän befattning samt ej är berättigad avgiva röst vid val av riksdagsman eller präst eller att delta i kommunal- eller municipalstämmas eller allmän rådstugas eller kyrkostämmas överläggningar och beslut eller eljest rösta i allmänna ärenden, i vilkas avgörande endast den må delta, som är i kommunens allmänna angelägenheter röstberättigad. Är någon till sådan påföljd dömd, have han ock förverkat allmän befattning, som av honom innehaves.

Ej må påföljd enligt denna § ådömas, där ej brottet varder belagt med straffarbete i minst sex månader. Påföljden ådömes för alltid, där den dömd gjort sig skyldig till straffarbete på livstid, men i annat fall intill dess viss tid, minst ett och högst tio år, förflutit från det han efter utståndet straff blivit frigiven.

I 1734 års lag stadgades för vissa brott, att brottslingen skulle dömas ärelös för all framtid. I 1864 års strafflag borttogs detta, men infördes i stället förlust av medborgerligt förtroende, vilken ådömdes såsom påföljd vid vissa i lagen bestämda grövre brott, bland annat alltid för tjuvnad. Påföljden ådömdes för viss tid ej under 5 år och ej över 10 år eller för alltid. Innebörden därav var, att den dömd förverkade allmän befattning samt skulle anses såsom vanförelse, i följd varav han blev utestängd från alla sådana rättigheter och förmåner, för vilkas tillgodonjutande god frejd erfordrades. Härom funnos bestämmelser i åtskilliga lagar och författningar. Vidare uppställdes god frejd i allmänhet såsom villkor för erhållande av anställning. Förlust av medborgerligt förtroende antecknades i prästbetygen, varjämte särskilda s. k. frejdbetyg utfärdades av pastorsämbetena, utvisande om någon vore i åtnjutande av medborgerligt förtroende eller icke. År 1873 nedsattes minimitiden för påföljdens ådömande från 5 till 1 år. Under den följande tiden utsattes påföljden för häftiga angrepp i riksdagen, därvid gång efter annan

påyrkades dess borttagande eller omreglering. Den revision av strafflagen, som på grundval av nya lagberedningens förslag företogs 1890, medförde bland annat den ändring beträffande påföljden, att ur definitionen på densamma borttogs, att den brottslige skulle såsom vanfrejdad anses. Ändamålet med denna ändring var, enligt motiven till lagberedningens förslag, dels att ur strafflagen borttaga varje stöd för den missuppfattningen, att påföljden avsåge att stämpla den dömda såsom vanhedrad och ovärdig människors aktning, dels ock att tydligt utmärka, att densamma endast innefattade ett utestängande från allmänna befattningar och från utövningen av vissa medborgerliga rättigheter. Riksdagen anhöll sedermera i skrivelse år 1896, att Kungl. Maj:t ville taga i överbägande, i vad mån särskilt beträffande tjuvnadsbrotten användandet av påföljden kunde ytterligare inskränkas. I lagutskottets motivering anfördes härvid, att påföljden kunde verka förhindrande för frigiven i hans lovvärda strävan att ärligt förtjäna sitt uppehälle och att förty påföljden borde ådömas endast i de fall, då omtanke om samhällets säkerhet det oundgängligen krävde. År 1905 stadgades, att påföljden icke finge ådömas, om icke straffet utgjorde minst 6 månaders straffarbete. Detta medförde en synnerligen kraftig minskning av antalet ådömda påföljder, särskilt beträffande tjuvnadsbrotten. I skrivelse år 1909 gjorde riksdagen framställning därom, att Kungl. Maj:t ville utreda, under vilka förutsättningar påföljden kunde ur lagstiftningen borttagas. Som skäl för denna framställning yttrade riksdagen, bland annat:

Då frågan om ändring i strafflagens bestämmelser rörande förlust av medborgerligt förtroende år 1905 förevar, uttrycktes från många håll en förhoppning, att den inskränkning i dess tillämplighet, som då genomfördes, måtte vara ett steg i riktningen mot denna straffpåföljds snara avskaffande, åtminstone i dess nu föreliggande form. De anmärkningar, som ur straffrättslig synpunkt riktats mot ifrågavarande bistraff, äro huvudsakligen, att, då alla andra straff, som gå å äran, blivit avskaffade, detsamma även borde ske med nu ifrågavande straffpåföljd, samt att denna påföljd i tillämpningen visat sig vara därutinnan fördärlig, att den på ett betänkligt sätt lade hinder i vägen för den frigivne fångens återupprättande. Att en person genom domstols dom förklaras under viss tid eller för alltid vara förlustig medborgerligt förtroende, kan otvivelaktigt av den allmänna meningen uppfattas såsom ett slags honom åsatt ärelöshetsmärke, på grund varav den, som därav drabbas, icke blott finner sig i saknad av vissa rättigheter, utan även betraktas som den där i större eller mindre grad förverkat rätten till medmänniskors aktning och förtroende. Den ifrågavarande förklaringen har också, visserligen utan lagstiftarens avsikt, därför understundom kommit att anses såsom en varning, riktad till andra människor för den ovärdige, som drabbats av en sådan dom. Följden härav har blivit, att den, som sålunda ansetts av samhället vara framställd såsom föraktlig, helt säkert ofta just på grund därav avhållits eller hindrats från att bliva en nyttig samhällsmedlem. En dylik verkan av straff — redan tidigt i vårt land beaktad och funnen olämplig — står än mycket mindre i överensstämmelse med vår tids uppfattning om straffets ändamål. Vår nuvarande rättsutveckling måste nämligen a priori taga avstånd från en straffpåföljd, som är ägnad att i sedligt avseende nedsätta den straffade brottslingen och därmed hindra honom från upprättelse och återbördande till samhället. Av nu angivna skäl lär

därför ifrågavarande påföljd i sin nuvarande form ej längre böra i vår strafflagstiftning bibehållas. Men om alltså det menliga, som, enligt vad numera tämligen allmänt torde erkännas, ifrågavarande bistraff medför, enligt riksdagens mening bör förekommas och för sådant ändamål erforderliga lagstiftningsåtgärder vidtagas, får å andra sidan icke förbises, att de påföljder, som förlust av medborgerligt förtroende för närvarande innebär, icke kunna helt och hållet borttagas. Vissa brott måste alltid anses vara av den beskaffenhet att den, som därtill blivit förvunnen, bör även efter därför utståndet straff vara diskvalificerad till utövande av vissa medborgerliga funktioner eller rättigheter, vare sig för alltid eller för någon viss tid framåt.

Sedan den begärda utredningen verkställdes, avläts till riksdagen år 1918 proposition om ändringar av 2 kap. 19 § strafflagen och därmed sammanhängande författningar. Innebörden av ändringarna, vilka antogs av riksdagen, var att påföljdens benämning förlust av medborgerligt förtroende bortföll och att påföljdens verkningar inskränktes. Viktigast var härvid, att påföljden ej längre utgjorde hinder för rätt att utöva näring. Vidare avskaffades frejdbetygen och ersattes med uppgifter ur straffregistret. Redan förut hade till 1917 års riksdag proposition avlåtits angående av reformen föranledda grundlägsändringar. I denna anförde chefen för justitiedepartementet, statsrådet Hasselrot, bland annat:

Allmänt erkänt torde vara, att ifrågavarande rättsinstitut i den gestaltning detsamma erhållit i svensk rätt, lider av betydande brist-r. Redan straffpåföljdens benämning — förlust av medborgerligt förtroende — i förening med straffpåföljdens egenskap att medföra samma verkningar som saknad av god frejd bidrager att ingiva den straffade känslan av att vara, även efter frigivningen, av staten stämplad såsom en vanhederlig person. Straffpåföljdens lagstadgade verkningar hava ock gjorts alltmera omfattande genom bestämmelser i lagstiftningen utanför strafflagen om förlust av behörighet eller rättigheter för den, som är förlustig medborgerligt förtroende — bestämmelser, som i stor utsträckning innebära hinder för den frigivne att söka försörjning inom av lagstiftningen reglerade yrken. Den möjlighet för utomstående att lätt få kännedom om den arbetssökandes frejd, som följer av att uppgift därom är intagen i de allmänt förekommande och ofta avfordrade frejdbetygen, ej blott medför ytterligare, mycket avsevärda inskränkningar i den frigivnes försörjningsmöjligheter utan är även i och för sig ägnad att verka avskräckande på möjligen förefintliga avsikter hos den frigivne att söka börja ett nytt liv.

Det torde vara förhastat att endast på grund av de nackdelar, som varit förenade med ifrågavarande rättsinstitut, sådant detsamma är anordnat i vår lagstiftning, förutsätta, att den utgångspunkt, varifrån institutet uppbyggts, skulle vara felaktig. Straffpåföljder, innebärande att vissa brott medföra för längre eller kortare tid efter frigivningen vissa rättighetsförluster, främst avseende statsborgerliga rättigheter, finnas i de flesta europeiska strafflagar, och under den livliga verksamhet på den utländska strafflagstiftningens område, som kännetecknat det senaste årtiondet, har icke försports någon strävan att få dem fjärrade ur lagstiftningen.

Saken torde ock vara den, att de olägenheter, som ifrågavarande straffpåföljd medfört i Sverige, haft sin huvudsakliga anledning i omständigheter, som icke nödvändigt sammanhänga med de grunder, varpå dylika straffpåföljder äro fotade. Olägenheterna torde därför kunna avlägnas, utan att själva rättsinstitutets försvinnande ur lagstiftningen därav blir en följd. Ett

borttagande av varje straffpåföljd av denna art torde ock, om icke tvingande skäl därtill föreligga, vara särskilt olämpligt på en tidpunkt, då förberedelserna till en allmän reform av den svenska strafflagen pågå.

Om alltså ett borttagande av varje straffpåföljd av ifrågavarande slag ej synes under nuvarande förhållanden böra ifrågakomma, torde man å andra sidan ej längre kunna stanna vid reformer sådana som den år 1905 vidtagna, vilken avsåg allenast inskränkning i straffpåföljdens ådömande. Ett ytterligare steg på den vägen torde icke kunna tagas utan att äventyra det ändamål, som institutet är avsett att tjäna. I stället torde man böra välja den visserligen vanskligare men också mera ändamålsenliga utvägen att vidtaga den omgestaltning av själva straffpåföljden, som, utan att rubba grunderna för densamma, är ägnad att undanröja de med påföljden hittills förenade olägenheterna.

I den till 1918 års riksdag avlåtna propositionen anförde dåvarande departementschefen, statsrådet Löfgren, bland annat:

De synpunkter, vilka legat till grund för nu berörda lagstiftningsarbete, synas mig fullt riktiga. Härvid får jag dock tillika erinra, att i sakens nuvarande läge jag ej haft möjlighet att ingå på någon närmare prövning av den frågan, huruvida icke tillämpningen av den föreslagna nya påföljden borde inskränkas till färre brottsarter än gällande strafflag och de nu ifrågavarande, i detta avseende med gällande lag överensstämmande förslagen bestämma. Denna omständighet har jag emellertid ej ansett böra fördröja förslagets framläggande. Frågan har för övrigt ett visst samband med ett spörsmål, som jag har för avsikt att upptaga till utredning, nämligen om sänkning av straffminimum för vissa i strafflagen upptagna brott.

Lagutskottet yttrade vid sistnämnda riksdag, bland annat:

De synpunkter, som av riksdagen i dess skrivelse framhållits, synas hava i förevarande förslag blivit väl tillgodosedda. Genom desammas antagande böra de menliga verkningarna av bistraffet förlust av medborgerligt förtroende så vitt möjligt är, förebyggas. De bestämmelser, som äro avsedda att träda i stället för stadgandena om nämnda straffpåföljd, synas överensstämma med den av riksdagen i dess berörda skrivelse uttalade uppfattningen, att vissa brott alltid måste anses vara av den beskaffenheten, att den, som därtill blivit förvunnen, borde även efter därför utståndet straff vara diskvalificerad till utövande av vissa medborgerliga funktioner eller rättigheter, vare sig för alltid eller för viss tid.

Påföljd enligt 2 kap. 19 § strafflagen ansluter sig till straffarbete på livstid eller på viss tid, minst 6 månader. Påföljden föreskrives av lagen allenast vid vissa slag av grövre brott. Bland dessa må nämnas rån, mord, mened, förfalskning, tjuvnad, bedrägeri och annan oredlighet. Däremot stadgas påföljden icke t. ex. för våldtäkt, dråp, misshandel och brott mot offentlig myndighet. Då påföljden stadgas, är den obligatorisk, så att domstolens uppgift endast består i att fastställa påföljdens varaktighet i det särskilda fallet. Beträffande lagöverträdare mellan 15—18 år skall domstolen dock enligt 5 kap. 2 § strafflagen pröva, om påföljden bör ådömas eller icke.

Påföljdens innebörd är i huvudsak hinder för den dömde att utöva vissa *medborgerliga rättigheter* och *allmänna befattningar*. Härom stadgas i lagrummet såsom allmän regel, att den dömde ej må utöva ämbete, tjänst eller annan allmän befattning samt saknar rösträtt vid riksdagsmannaval och

kommunala val m. m. Dessa allmänna bestämmelser kompletteras ytterligare av en del bestämmelser i olika lagar och förordningar. Enligt 26 § riksdagsordningen är den dömda obehörig att väljas till riksdagsman. Vidare är han enligt i kommunalförfattningarna intagna bestämmelser icke valbar till kommunala förtroendesysslor. Enligt särskilda stadganden får han icke vara domare, konkursförvaltare, handelskunnig ledamot i domstol, överförmyndare, fullmäktig i riksbanken, skiljeman, ledamot av expropriationsnämnd, ej utöva befäl på fartyg m. m. Han får icke fullgöra värnplikt, utan det skall anses, som om han erhållit uppskov med värnpliktstjänstgöringen. Är den dömda pensionsberättigad tjänsteman, går han miste om $\frac{2}{3}$ av allmän pension. Anmärkas må emellertid, att i denna del ändring föreslås i det av 1930 års pensionsakkunniga år 1932 avgivna förslag. Slutligen må nämnas, att han ej får vittna, avlägga ed inför rätta eller vara rättegångsombud.

Genom 1918 års lagstiftning har sörjts för, att påföljden icke onödigtvis kommer till obehörigs kännedom. Uppgift om påföljdens ådömande skall av domstolen insändas till pastorsämbetet och straffregistret. Den införes i församlingsboken eller i särskild liggare men antecknas icke i prästbetygen. Vid flyttning till annan församling sändes i stället särskild uppgift om påföljden i viss ordning i ämbetsskrivelse från utflyttningsförsamlingen till inflyttningsförsamlingen. Genom stadgande i tryckfrihetsförordningen är förbudet att till tryck utlämna vad kyrkoböckerna innehålla om påföljder. Från pastorsämbetena lämnas uppgift om påföljderna till röstlängden och värnpliktslängden. I röstlängden antecknas påföljd icke på annat sätt än »ej rösträtt § 8 d». Från straffregistret äger myndighet och enskild i viss ordning erhålla utdrag av registret, innehållande upplysning om någon är ådömd påföljd. Enskild person måste därvid genom intyg av myndighet styrka, att hans rätt kan vara beroende av upplysning därom.

Ur *statistiken* angående brottsligheten inhämtas, att år 1930 i första instans ådömts påföljd enligt 2 kap. 19 § strafflagen i 655 fall, därav på 1 år 398, på 2 år 128, på 3—5 år 123, på 6—10 år 4 och för alltid 2. Av dessa fall avsågo 427 tjuvnadsbrott, 116 förfalskningsbrott, 35 oredlighetsbrott, 32 ämbetsbrott, 13 konkursförbrytelse, 9 mened, 8 mordbrand, 6 rån, 5 fosterfördrivning, 2 mord och 2 andra brott.

Tillkallade sakkunniga för utredning rörande organisationen av det frivilliga skydds- och hjälparbetet beträffande frigivna fångar [f. d. häradshövdingen A. Åkerman (ordf.) samt fängelsedirektören S. Axi, översten i Frälsningsarmén P. Hed, sekreteraren i Svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundet A. Hirsch och kyrkoherden B. Mogård med t. f. föreståndaren för Skyddsvärnet i Stockholm B. Forssell såsom sekreterare] hava i den 31 december 1932 avgivet betänkande enhälligt rekommenderat till skyndsamt utredning vissa straffrättsliga spörsmål, däribland frågan om avskaffande av påföljden enligt 2 kap. 19 § strafflagen och påföljden »ovärdighet att i rikets tjänst vidare nyttjas». Härutinnan anföras de sakkunniga, bland annat, följande:

Bland de många svårigheter, som möta den frigivne i hans strävan att ärligen försörja sig, får väl som en av de största räknas den oförståelse, som hans medmänniskor visa honom. »Rätt snart märker han att hans framtid är hopplös. Staten förvägrar honom sitt bistånd, stänger honom ute från varje statlig anställning. Ej underligt då, att privata företagare följa detta hårda exempel. Den sålunda behandlade blir gent emot såväl arbetsgivare som andra hänvisad till ett ständigt dubbelspel. Hela hans liv blir haltlöshet, oro och osanning. Ingen dag är han säker för angivelse eller polisens efterforskningar. Finner han någon gång en barmhärtig arbetsgivare, vägra arbetskamraterna att arbeta med en, som 'suttit inne'. Sålunda blir den straffade nästan ofelbart prisgiven åt återfallet och återbördad till straffanstalten. Honom hjälper ingen järnvilja, inga goda föresatser, mot honom sträckes ingen hjälpande hand och ingen dörr öppnas för honom. Han märker snart att han är hopplöst utstött.» Dessa ord, som för tjugo år sedan nedskrevos av en känd filantrop, gälla väl i huvudsak ännu i dag, om ock förhållandena blivit förbättrade genom det uppoffrande kärleksverk, som den frivilliga skyddsverksamheten utfört, och det bistånd staten lämnat denna verksamhet. Men ehuru staten sålunda i handling erkänt sin plikt att mildra frihetsstraffets beklagliga följder, har staten dock på detta område stundom vidtagit åtgärder, vilka i stället försvårat den straffades belägenhet. Som exempel härå må i detta sammanhang anföras de i strafflagen upptagna straffpåföljderna förlust av rösträtt etc. (2:19) samt ovärdighet att i rikets tjänst vidare nyttjas (2:15).

Påföljden enl. 2:19, en kvarleva från äldre tiders ärelöshetsstraff och vanfregjdsåtgärd, har åtskilliga gånger varit föremål för lagstiftning, varigenom dess tillämplighet alltmer inskränkts och dess verkningar mildrats. Sålunda gjordes 1918 den viktiga ändringen att påföljden ej längre skulle medföra utestängning från sådana rättigheter och förmåner, för vilkas tillgodonjutande god frejd erfordrades. — — — — —

Väl är det sant att, såsom bestämmelserna om påföljden nu modifierats, dennas verkningar huvudsakligen beröra den politiska och kommunala rösträtten samt innehavandet och utövandet av allmän befattning. Men i själva verket sträcka sig verkningarna vida längre. Den allmänna meningen, inflyerad genom äldre tiders åskådning och lagstiftning, inlägger alltjämt i denna påföljd något av det skammärke, som förut häftat vid påföljdens föregångare (ärelösheten, vanfregjden, förlusten av medborgerligt förtroende). Och ehuru de uppgifter, som av domstolarna insändas till straffregistret och pastorsämbetena blivit omgärdade med vissa garantier till bevarande av deras konfidentiella natur, har erfarenheten dock visat att påföljdsdomen, vilken ju för övrigt offentligen avkunnas vid underdomstolen, nästan alltid genom det beskäftiga skvallret följer den straffade från ort till ort och bidrager till att ytterligare förtäta den atmosfär av misstroende som omger honom. Utsikterna till arbetsansättning bliva sålunda minskade och jämväl den frigivnes förmåga av initiativ nedsättes, då han aldrig kan släppa tanken att hava blivit i allmänna meningen märkt.

Såsom skäl för bibehållande av påföljden, om ock i en modifierad form, anfördes i den riksdagsskrivelse år 1909, vilken ledde till den utformning av institutet som detta nu äger, att »vissa brott måste anses vara av den beskaffenhet att den som därtill blivit förvunnen, bör även efter därför utståndet straff vara diskvalificerad till utövande av vissa medborgerliga funktioner eller rättigheter, vare sig för alltid eller för någon viss tid framåt.»

Men är väl denna motivering i själva verket något annat än en gengångare av forna tiders åskådning att den brottslige borde till straff för honom själv och till andras skydd lämpligen för framtiden brännmärkas? Vilket skydd

är det som ådömande av påföljden skall skänka samhällets övriga medborgare? Skydd för »diskvalificerade» medborgares deltagande i valen? Knappast. Eller är det fråga om skydd för andras känslor, så att de skola slippa se vissa medborgerliga funktioner utövas av »mindervärdiga»? I sådant fall må det vara nog att erinra om att det åsyftade målet icke står i någon rimlig proportion till de värden som offras för dess uppnående.

Beträffande påföljden »ovärdighet att i rikets tjänst vidare nyttjas», som ådömes vid avsättning för vissa ämbetsbrott, gäller i tillämpliga delar vad ovan blivit nämnt.

Strafflagskommissionen föreslog i sitt betänkande (7:22), att »ovärdighet» skulle kunna ådömas även på viss tid, minst två och högst tio år. Och anförde kommissionen till stöd för denna sin hemställan att otvivelaktigt kunde fall förekomma där det måste framstå såsom en onödig hårdhet att denna utestängning skall avse den dömdes hela livstid.

De sakkunniga vilja för sin del göra gällande att bestämmelsen om denna påföljd står i principiell motsättning till den ställning staten rätteligen bör intaga till hjälpverksamheten, medan å andra sidan samhället utan denna bestämmelse ingalunda skulle sakna medel att hävda sin egen auktoritet och sina tjänares prestige.

I detta sammanhang må erinras om vad strafflagens 25:20 innehåller därom att om ämbetsman begår brott, därför han till straffarbete eller svårare straff dömes, skall han tillika dömas till avsättning från ämbete, som han innehar, även om brottet är begånget utom ämbetet; dock att vid synnerligen mildrande omständigheter må ådömas suspension.

Till de synpunkter, som i ovanintagna, den 31 december 1932 avgivna sakkunnigutlåtande lagts på denna fråga, vill utskottet ansluta sig. Utskottet anser alltså, att ifrågavarande straffpåföljd, såsom tillfogande den dömde ett onödigt lidande och tillika ägnad att motverka samhällets strävan att förebygga återfall i brott, bör ur strafflagen utmönstras.

Utskottet.

Utskottet får förty hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning rörande avskaffandet av påföljd enligt 2 kap. 19 § strafflagen samt skyndsamt för riksdagen framlägga de lagförslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 9 mars 1933.

På första lagutskottets vägnar:

A. ÅKERMAN.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar Åkerman, Anderson i Hägelåkra, Klefbeck, Borell*), Larson i Lerdala, Norling, Bismark och Julin; samt

från andra kammaren: herrar Linnér*), Lindqvist, Hedlund i Östersund*) och K. A. Westman, fru Östlund, herrar Olsson i Rimforsa, Olsson i Mellerud och Johanson i Huskvarna.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservationer:

1) av herrar *Anderson* i Hägelåkra, *Borell*, *Bissmark*, *Julin*, *Linnér*, *K. A. Westman* och *Johanson* i Huskvarna, vilka anför:

1918 års riksdag yttrade i sin skrivelse angående den proposition, som leddes till nuvarande lydelse av strafflagens 2 kap. 19 §, bland annat, att de bestämmelser, som vore avsedda att träda i stället för stadgandena om förlust av medborgerligt förtroende syntes överensstamma med den av riksdagen i dess skrivelse av år 1909 uttalade uppfattningen, att vissa brott alltid måste anses vara av den beskaffenheten, att den, som därtill blivit förvunnen, borde även efter därför utståndet straff vara diskvalificerad till utövande av vissa medborgerliga funktioner eller rättigheter, vare sig för alltid eller för viss tid.

Den åskådning, varåt riksdagen sålunda givit uttryck, äger fortfarande sitt berättigande. Ett fullständigt borttagande av påföljden och därmed av det hinder, lagstiftningen ställer mot utövning av viktiga samhällsuppgifter genom personer, som begått grova brott, skulle icke vara lämpligt och understundom t. o. m. kunna verka stötande för rättskänslan.

I vad mån en lagteknisk ändring av påföljdens nuvarande tillämpningsområde eller bestämmelserna angående dess utmätande kan förenas med grunderna för gällande strafflag och straffprocess, undandraget sig för närvarande vårt bedömande. Därest frågan befinnes böra upptagas till behandling vid sidan av pågående strafflagsrevision, finnes tillräcklig anledning därtill genom den framställning, som gjorts av de sakkunniga för utredning rörande organisationen av det frivilliga skydds- och hjälparbetet beträffande frigivna fångar.

På grund av det anförda hemställa vi,

att ifrågavarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

2) av herr *Larson* i Lerdala.
